

ใบความรู้ เรื่อง คำคม

คำคม พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า ถ้อยคำที่หลักแหลมชวนให้คิด

คำคม เป็นถ้อยคำที่ประติษฐ์ให้คมคาย แฝงด้วยข้อคิดที่ลึกซึ้ง มีชั้นเชิง เป็นข้อเตือนจิตสะกิดใจ ให้ประพฤติปฏิบัติในทางสร้างสรรค์ มักจะมีการเปรียบที่ดูเหมือนขัดแย้งทำให้สะดุดใจ เช่น

ขาดทุนคือกำไร

จินตนาการสำคัญกว่าความรู้

ลักษณะของคำคม

1. คำคมที่เป็นคำพูดธรรมดาไม่มีสัมผัสโดยมากใช้คำง่าย ๆ ไม่ต้องแปล อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น

“ความรักทำให้คนตาบอด”

“เวลาและกระแสน้ำไม่คอยใคร”

“ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่”

“เบื้องหลังก้อนเมฆยังมีพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่”

“กินอยู่แต่พอดี มิใช่กินอยู่ดี”

2. คำคมที่เป็นสัมผัสคล้องจองกันสั้น ๆ ส่วนมากมี 2 วรรค เพื่อจดจำได้ง่าย เช่น

“ซื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน”

“สร้างพระเดชมีแต่ขาดทุน สร้างพระคุณมีแต่ได้กำไร”

“อยู่อย่างสงบ ดีกว่ารบด้วยปาก”

“ความงามไม่คงที่ ความดีชิ่งทน”

3. คำคมที่แต่งด้วยคำประพันธ์ ส่วนใหญ่มักแต่งด้วย
กลอนสุภาพ เช่น

เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า
เจ้าจะเอาแต่สนุกสนานไหน
เมื่อเจ้ามามีมือเปล่าจะเอาอะไร
เจ้าก็ไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา

พุทธทาสภิกขุ

ใบงานที่ ๑๕

อ่านคำคม

คำชี้แจง อ่านออกเสียงคำคมที่กำหนดให้ตามคุณครู

ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่

ขาดทุนคือกำไร

ตนนั้นแหละเป็นที่พึ่งแห่งตน

จินตนาการสำคัญกว่าความรู้

กินเพื่ออยู่ มิใช่อยู่เพื่อกิน

ความดีไม่มีขาย อยากได้ต้องทำเอง

เวลาและกระแสน้ำไม่คอยใคร

ซื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

ยิ่งดีก็มากเท่าไร ยิ่งใกล้สว่างมากเท่านั้น

อยู่อย่างสงบ ดีกว่ารบด้วยปาก

ความงามไม่คงที่ ความดีชိคงทน

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ครั้นใหญ่มาหาทรัพย์สิน

สร้างพระเดชมีแต่ขาดทุน สร้างพระคุณมีแต่ได้กำไร

เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า เจ้าจะเอาแต่สุขสนุกโฉน
เมื่อเจ้ามามีอะไรเปล่าจะเอาอะไร เจ้าก็ไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา

ความสบายที่ยาวนานจะรอนรานความเป็นคน
ความทุกข์ที่เกินทนจะหลอมคนให้ทนทาน

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๖
เขียนคำคม

คำชี้แจง เขียนเติมคำคมให้สมบูรณ์

๑. ไม่มีใครรักเราเท่า.....
๒. ตนนั้นแหละ.....แห่งตน
๓. ชื่อกิน..... คดกิน.....
๔. อยู่อย่างสงบ ดีกว่า.....ด้วย.....
๕.ไม่คงที่ซิคงทน
๖. เมื่อน้อยให้.....ครั้งใหญ่มาหา.....
๗.ไม่มีขาย อยากได้ต้อง.....
๘. สร้างพระเดชมีแต่.....สร้างพระคุณมีแต่.....
๙. ขาดทุนคือ.....
๑๐.และ.....ไม่คอยใคร

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๗
คัดคำขวัญ คำคมที่นักเรียนชอบ

คำชี้แจง คัดคำขวัญหรือคำคมที่นักเรียนชอบ ๑ ข้อความ นำมาอ่าน และอธิบาย
ให้เพื่อนฟัง

คำขวัญ – คำคมที่ชอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาเหตุที่ชอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 คำขวัญ คำคม (ความกตัญญู) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใด ไม่ใช่ คำขวัญ
 - ก. ประเทศเป็นบ้าน ทหารเป็นรั้ว
 - ข. อ่านทุกวัน สร้างสรรค์ปัญญา
 - ค. เมืองไทยจะรุ่งเรืองเพราะมีวินัย
2. ข้อใด ไม่ใช่ คำคม
 - ก. ขาดทุนคือกำไร
 - ข. ความงามไม่คงที่ ความดีสืบทอด
 - ค. ยาเสพติดมีพิษร้าย ทำลายอนาคต
3. “ตัวหนึ่ง ไต่ข้าม หนูลู ตั้วราชสีห์” ข้อความนี้เรียงเป็นประโยคได้ตามข้อใด
 - ก. ตั้วราชสีห์ไต่ข้ามหนูลูตัวหนึ่ง
 - ข. หนูลูตัวหนึ่งไต่ข้ามตั้วราชสีห์
 - ค. ตัวหนึ่งหนูลูไต่ข้ามตั้วราชสีห์
4. ข้อใดเป็นคำคม
 - ก. กินดีอยู่ดี
 - ข. ความรักของหนุ่มสาว
 - ค. ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่
5. คำใดคล้องจองกับคำว่า “หนูลู”
 - ก. ราชสีห์
 - ข. พาไป
 - ค. หนูลูบ้าน

6. ข้อใดเป็นคำขวัญ
- ก. ตื่นเช้าอากาศสดใส
 - ข. อ่านทุกวัน ทำให้ฉลาด
 - ค. อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น
7. คำใดเป็นคำคล้องจอง
- ก. วันนี้ ปีกอ
 - ข. แม่จำ ข้าวสาร
 - ค. ป่าฉั่น เดินช้า
8. คำว่า “ราชสีห์” อ่านออกเสียงอย่างไร
- ก. รา – ชะ – สี
 - ข. รัต – ชะ – สี
 - ค. รัต – สี
9. ข้อใดเป็นคำคม
- ก. กินเพื่ออยู่ มีใจอยู่เพื่อกิน
 - ข. ตันไม่มีประโยชน์ต่อมนุษย์
 - ค. ขับริถระวังคน เดินถนนระวังรถ
10. คำในข้อใดมีเสียงคล้องจองกับคำว่า “เสียงดัง.....”
- ก. กำลัง
 - ข. พังลง
 - ค. สอยดาว